

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΚΟΛΙΝΤΑ, ΜΠΑΜΠΩ, ΚΟΛΙΝΤΑ

«Η γή ήταν άσπρη και άφράτη από τo χιόνι» σάν κρέμα «σαν-τιγί».

Οί όθθοι μεγάλοι βράχοι, στήν πεινασμένη φαντασία μου, ύψωντο σάν τεραστιοι κουσμπιεδες, μέσα στήν λευκή και έρημο έκεισι που άλλωνότανε έμ τρώς μας, σάν άπεραντος ζυχαρωμένος δισκος.

— Γράπ! Γρούπ! Γράπ! Γρούπ!.. βαδίζαμε άπάνω στο χιόνι, που έτριζε κάτω από τά βήματα μας.

Βαδίζαμε χωρίς ξαναασαμό. άπ' τo πριτ, νά μή μās φθάση ή νύχ α μέσα σεις παγωμένες έρημιές, σους λύκους και τά κακοόπια.

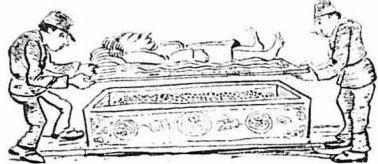

Κόλιντα, μπάμπω, κόλιντα!

Σίντριφός μου, ήταν ένας Τουρκο αξιωματικός από τη Θεσσαλονίκη. Μου τον είχε εμπιστευθή ο Διοικητής ενός άλλου συνταγματος, ο Πατύλας.

— «Υταίον, μου ειπ', εις την έπίσημον θελην των Έλληνων: τή Κορυτιάς, θέλω να αποστείλω άσφιλώς και άνενοχλήτως τον αιχμάλωτον αυτόν στο σπίτι του Σου τον εμπιστεύομαι. Πρόσεχε Δικανού πολύ, μήν πάθη τίποιεσ στο δρόμω.. Σ'δ προσθετω ότι ούδ'αίαν άδειαν, πρός τουτο έχει. Πρόξείται περί πατριωτικής μόν πειάφους, αλλά παρ'τύπου». Γιά ν' άποφύγω καυε συναπίνημα καζο τονήγα μεφω Κορυτιός στη Βιγίλιστα και ά-ό εκεί έκκλμα προς Νοτον, πήρα τόν δούμο της Καστοριάς και τή Κλεσοριάς, άντι νά πορω τo τραίνο από την Φλώρινα γιατι όλη γαν έλεγχου εκεί και Φρούραροι και... Οθός να σέ φυλάει από τέτρια!.. Ποσιήμισα να καιβίω πελής στη Θεσσαλονίκη. Τον δρομο μέχρι Κασοριάς τον ήξευρα, γιατι από εκεί προχωρήσαμε κατά τής Κορυτιός. Λίγω οάθεν άπ' τή Βιγίλιστα, προσετέθη και μία Βουλγάρα στήν πορεία μας που πήγαινε στη Θεσσαλονίκη και έροβόταν τους στρατιώτες νά πάρ μοναχή

«Εγώ και ή Βουλγάρα πηγαιναμε πεζοι και ο Τουρκος αξιωματικός καβέλλα. Πισοπλανηθήκαμε όμως από τά χιόνια, έχάσαμε τo δρόμο μας, και β'δίζαμε όλη την ήμερα σκονώφτοντας, γλυστρώνιας, τσακίζομενοι σιους χιονοσκαπισμένους βράχους. Είμαστε νηρτικοί από χθές βροδυο και οι τρεις κι' άπένταροι. Έγω είνα ένα «μεζιτι» μόνον, που άπριζε σάν φεγγάρι ολοσφρόγυλο. Έτσι βροθήκαμε τ' άποβραδυ στο Όρμάνι, ένα χωριό δυο ώρες έξω από την Καστοριά. Στο χωριό αυτό είχαμε στρατοπεδεύσει δ'αν πηγαίναμε κατά τής Κορυτιός, κι' έγνώριζα τά σπίτια. Διευθυνηκαμε σέ μια γρηά, μια φτωγή χωριάτισσα, που ζοίπε με δυο κορες, τη μικρή περιουσία της και τη μεγάλη της τή φτώχεια... Η μία της κόρη ήτανε τρελή. Τήν άλλη την έκρυψε μέσα ο' ένα άμ'άρι άραποσι-αριών και έπειτα την έφυγεδουσε στήν γειτονία, άμα ρά; εις. Μας παρωχρήτισ την μια κομαρα του σπαιτιού. Κ' αυτή άσούρηθηκε σ'ό κβαλλάρι πουΐαν γεματο κόσκια, έζλα, άνεμες, κρεμμύδι, μαλλια, οκαφες και μία μεγάλη και μακρὰ καπέλλα, μέσα στήν όποία έβαζε τα φασουλιά τής χουριάς της, τήν μόνη της τσως, τρωφή, μετα τα πράσσα και τις «λαχανομερές. Τήν τρελή την έσποθέτησε σέ μια γωνιά, κάτω από τη σκάλα όπου ώδύρευτο και ώλοφύετο όλη τή νύχτα.

Σήκωσαν τo σκέπασμα σιγά - σιγά, μαζί με τήν γρηά άπάνω

— Νέμα, Νίστο. Ίτε! Ανάψαμε φωτιά στο τζάκι και καθήσαμε. Έξω είχε νυχτώσει και άπάνω στο χιόνι τή σιωπή σούρνονταν και πνιγόντουσαν τάν σκυλλιών ή ύλακές. Η «Μπάμπω» πήγε σέ λίγο νά κοιμηθή και γιά ν' άσφαλισή τήν περιουσία της, έστρωσε νά κοιμηθή άπάνω στη μεγάλη άσα που είχε τo φασόλια. Πέρασαν έτσι ώρα άρκετή. Όταν ή Βουλγάρα ή συνοδοιπόρος μας μ'α, θύμισε πώς ήσανε Χριστούγεννα άπόψε. Η φωτια εκόφαισε σπιθοβλόνας και ξαναίγοντα άστρα και σπήλαια όλοχρυσά και πορφυρά μπρός στα μάτια μας... — Καλά, τής ειπα τότε τής Βουλγάρας, ήμεις δέν θα γιορτάσομε Χριστούγεννα;

— Τρέμω. (τρέπα!). — Έλάτε εδώ τους ειπα τότε και τους πήρα και πήγαμε σιγά στήν κάμαρη που κοιρόταν ή γρηα. Έγώ και ο Τουρκος πιάσαμε από τις δυο άκρες τo σκέπασμα τής κάσας των φασουλιών, που ήταν προσθετο και τo άσπρώσαμε μαζί με τήν γρηά άπάνω, που κοιμάτανε βαρεια και κοιραμένα.

Η συντροφισά μας έχωσε τά χέρια της στο άνοιγμα και γέμισε φασουλια τήν ποδιά της. Όλων μας τρέμαν ή καρδια σάν νά άφαιρούσαμε χονφτιές μαγορι άρια. Άπ'θώσαμε πάλι τo σκέπασμα, χωρι ή Μ'άμπω νά ξεπνήση, πήραμε μία τσουκα'α λίγα κρεμμύδια και φύγαμε πάλι λαθργία, σιγά - κλεφτά κι' άγαλιν, όπω είχαμε ειτέλθει.. — Ξιπλ'θήσε σεις, μās λέει ή Βουλγαρα και θα φτιάσω έγω τo φ τ.

— Φι άσε, τής ειπα όφ'υ τo θελει, αλλά μη οβήσης τήν φωτιαν!.. Αδελφειν ή περιουσία, ή κυβερνα τo, τo σπίτι μας, ή γιορτή μας και ή παραγωγή μ'α. Κατά τα μεσάνυχτα τά φαγητά μας ήταν έτοιμα. Και τή δέν ειχε φτιάσει τo θηγριο ή Βουλγαρα.

Έβρασε λίγα φασόλια και τo έκανε στενωά εμπαισιόδ'α, πώς τάλεγε! Τo άλλα τά μισά τά έφριλευσε με κρεμμύδια και με πράσσα, που ειχε στο κατόγι ή γρηά, λευκά, γονδρά, μεγάλα, και χρυαίζοντα, σάν σπορά από Πασχαλινές λαμπρές. Και ένα άλλο πάλι μέρος των φασουλιών, τo ειχε φτιάσει σούτα!

Έψησε και δυο πατάτες που βροθήσαν εκει, στη χέρβ'η, και τo Χριστουγεννατικο τραπέζι ήταν σερβιρισμένο! Ψωμι όμως δέν είχαμε και άπ' τά φασόλια έλειπαν τo λοδ, και τo άλατι... Τά φάγαμε όμως με μια όρεξι... μία όρεξι που θα μου μείνη άληγ'ο-η-η για πάντα.

«Άξαφνα: — Νταγγ—Νταγγ, Ντόγγ—Ντόγγ! άκούστηκαν νά χτυπάν χαρποα ή κομπάνες τής Τσομπάνι τους, τ'ο γειτονικού χωριού, που ειχε εκκλησια και καλοους τους χριστιανους στη γέννησι του Θε-ανθρώπου.

Τότε ανέζησαν μέσα στήν ψυχή μου, κι' άνέβηκαν στο πνευμα μου, παηές άνομητες Χριστουγεννατικων νυχτών κοντα στο θάλαπος του σπαιτιού τής κ.ου και στήν στογγ ή βείαν, που δέν ύλάρχουν πει ή ήταν μακριά μας, μακριά πολύ, π'ορα πολύ... Και όλα αυτά άπάλυναν τήν καρδιά μου και τήν έλευσαν σέ μία γλυκά μυτηρημωδη τής γιορτή. αυτης και λειτουργιες πρσμενες ξανανοιξεν στω ματια της ψυχής; μου κ' ένας ήλιος άνέβινε άπο μεσι μου, στήν άρχή σιγά και μυτικιά, που λιγω-λίγω έλαβε μορφη και χωρίς νά το καταλάβω, πώς, κι' έγώ, άρχισα τo Χριστουγεννατικο τραγοιδι:

Καλην έσπεσαν άρχοντες ά-ειν' ο θοισμός σας Χριστοβ την θε αν γέννησι, νά πω σ' άρχοντικό σας...

«Ο Τουρκος και ή Βουλγάρα, άμα τους εζηγησα τί εψαλα άρχισαν και αυτοι τo κωλαντορι, όσο μπορούσαν καλύτερα στροβονοντας αναποσυγριζοντας τις λέξεις, προσπαθουντες όμως νά μη χάσουνε τον ήχο:

Χριστός γεννάται σήμερα, εν Βηθλεέμ τή πόλι!...

Η Μ'αμπω από μέσα έψπ'ησε. — Κόλιντα, Μάμπω! Κόλιντα Μπάμπω! Τής φωνάσαμε κ' οι τρεις.

Και σάν άπάντησι μās ήρθε τότε, μια φρικιαστικη φωνή, κα'ω ά-Τον κλεισαμε, Χριστουγεννα-πο τήν οκαλα, που ράς έκαμε ν' ετικα μ'οσα στή μεσοάδρα.» άντιπρειασομε, μία φωνη που σκέπασε και τον ήχο τής καμπάνας και τις δικές μας τις ευχές, σάν κραυγες, σάν όλολυγμούς τής μαύρης, τής άδικημένης γής, που βγαίνει άπο τά σωθ κα τής.

— Ωχ, λελέ, μάτια!.. Ωχ, λελέ!.. (άλλοιμόνο μου, μάνα, άλλοιμόνο και τρεις άλλοι). Κόλι-τα, Μάμπω, Κόλιντα! α! α! α! Α! Α! Α!

Ηταν ή τρελή, ή κόρη τής γρηάς, νάτω από τήν σκάλα, που άφηκε τους όλολυγμούς αυτου, για να ξεφωνήση τήν μεγάλη τής γιορτής ειχή και τον μεγάλο στεναγμό του ανθρώπου. Έψελ-νε, θαρρεξεί, έκλαιγε, τραγουδαγε και συγχρότως θρηγολο-

Έκτειών κοινή άπαιτην του λαου τής Κορυτιός.

